

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ГС «ЦЕНТР ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»**

**ПЕРЕВІРКА УПОВНОВАЖЕНИМИ
ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ МВС УКРАЇНИ
ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО
АБО ПОВ'ЯЗАНОГО З КОРУПЦІЄЮ
ПРАВOPOPУШЕННЯ**

Методичні рекомендації

**Київ
2018**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ГС «ЦЕНТР ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

ПЕРЕВІРКА УПОВНОВАЖЕНИМИ
ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ МВС УКРАЇНИ
ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО
АБО ПОВ'ЯЗАНОГО З КОРУПЦІЄЮ
ПРАВOPOPУШЕННЯ

Методичні рекомендації

Київ
2018

Авторський колектив:

Стрільців О. М., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник (Національна академія внутрішніх справ);

Фодчук А. Б., Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України;

Мартиненко В. О., громадська спілка «Центр запобігання та протидії корупції»;

Василинчук В. І., доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ);

Коміrchий П. О., кандидат юридичних наук (Національна академія внутрішніх справ);

Романюк П. І., Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України;

Яременко С. П., Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України;

Титко А. В., кандидат юридичних наук (Національна академія внутрішніх справ);

Буличев А. О., кандидат юридичних наук (Державний науково-дослідний інститут МВС України);

Доля Л. М., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник (Державний науково-дослідний інститут МВС України);

Білоус Р. В., Департамент захисту економіки Національної поліції України

Крошко Ю. О., Департамент захисту економіки Національної поліції України

Рецензенти:

Вязьмкін С. А., перший заступник начальника Департаменту захисту економіки Національної поліції України, кандидат юридичних наук;

Чернявський С. С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ від 14 вересня 2018 року (протокол № 1)

Перевірка уповноваженими посадовими особами МВС України інформації про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення [Текст] : метод. рек. / [О. М. Стрільців, А. Б. Фодчук, В. О. Мартиненко та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 48 с.

Розкрито порядок здійснення перевірки посадовими особами Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України, а також особами, відповідальними за реалізацію антикорупційної програми в закладах, установах, підприємствах, що належать до сфери управління МВС України, заяв і повідомлень про вчинення в системі МВС України корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень.

Для здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, державних службовців, працівників правоохоронних органів та інших фахівців, діяльність яких пов'язана з протидією корупції.

УДК 343.123.11:343.352

© Національна академія внутрішніх справ, 2018

ЗМІСТ

Вступ	4
Визначення термінів	6
1. Суб'єкти у сфері запобігання і протидії корупції та способи їх інформування	9
2. Фактори, що сприяють учиненню корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень у системі МВС України	12
3. Правовий захист викривача.....	17
4. Алгоритм дій посадових осіб апарату МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС України, у разі отримання інформації про виявлене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення	25
5. Відповідальність посадових осіб за неправдиві повідомлення про вчинене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення	36
Додаток	
Перелік корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією, за які законом встановлено кримінальну/адміністративну відповідальність, визначення підслідності кримінальних правопорушень	39
Список використаних джерел	44

Вступ

За даними соціологічних опитувань, у 2014 році лише 13 % громадян України були готові повідомляти про відомі їм випадки корупції¹. У результаті проведеної 2015 року Transparency International інформаційної кампанії «Вони б не мовчали», коли впродовж декількох місяців у різних містах країни було розміщено сітілайти із закликem не мовчати про корупцію, потенційних викривачів стало майже втричі більше.

Нині вже 45 % українців декларують готовність повідомляти про відомі їм випадки корупції. Водночас до правоохоронних органів з такими даними звертаються лише 2 % інформаторів.

Передумовою збільшення кількості звернень викривачів до правоохоронців є ретельна роз'яснювальна робота з громадянами, а також гарантування захисту викривачам корупції. У дослідженні Transparency International на запитання «Чому Ви не повідомляєте про корупцію?» 14 % опитаних відповіли, що бояться наслідків такого викриття².

Особа, яка має інформацію про зловживання посадовців, доходячи рішення, чи дійсно варто повідомляти про такі факти правоохоронцям, має бути переконана в належному особистому захисті й відсутності негативних наслідків для себе та своїх близьких. Викривач має бути впевнений, що його не звільнять із роботи чи не накладуть значний штраф з надуманих причин.

Саме це мають на меті розробники методичних рекомендацій для викривачів щодо питань виявлення, ідентифікації та інформування посадових осіб Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення в системі МВС України, а також порядку розгляду таких повідомлень.

¹ Барометри світової корупції. *Transparency International* : [сайт]. URL: <https://ti-ukraine.org/news/barometr-svitovoi-koruptsii-ukraintsi-doroslishaiut-i-vchatsia-rozrahkovuvaty-lyshe-na-sebe/>.

² Там само.

Методичні рекомендації розроблено з урахуванням вимог національного антикорупційного законодавства України, Антикорупційної програми Міністерства внутрішніх справ України на 2018 рік, напрацювань вітчизняних і зарубіжних науковців із зазначених питань. Видання спрямоване на зменшення рівня толерантності до корупції особами, які мають бажання надати допомогу в запобіганні та протидії корупції (викривачів).

Акцентовано на порядку здійснення перевірки посадовими особами Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України, а також особами, відповідальними за реалізацію антикорупційної програми в закладах, установах, підприємствах, що належать до сфери управління МВС України, заяв і повідомлень про вчинення в системі МВС України правопорушень зазначеної категорії.

Визначення термінів

Антикорупційна експертиза – діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи в поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних із корупцією.

Близькі особи – особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із суб'єктом не мають характеру сімейних), зокрема особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також – незалежно від зазначених умов – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

Конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень (це може бути, наприклад, участь у державних закупівлях підприємств, які пов'язані з посадовцями, що мають вплив на прийняття рішень щодо цих закупівель).

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, учинене особою, зазначеною в ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Корупційний ризик – імовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно позначиться на досягненні органом влади визначених цілей та завдань.

Корупція – використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 вказаного Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей.

Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

Особа, яка надає допомогу в запобіганні та протидії корупції (викривач), – це особа, що надає допомогу в запобіганні і протидії корупції за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, добросовісно повідомляє про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою.

Перевірка в системі МВС України інформації про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення – діяльність посадових осіб Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України, а також осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми в закладах, установах, підприємствах, що належать до сфери управління МВС України, що спрямована на отримання, реєстрацію, здійснення перевірки заяв і повідомлень про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, які вчиняються в системі МВС України, та подальше інформування про результати цієї діяльності заявника (авторів звернення).

Подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою за мінімальну ринкову.

Потенційний конфлікт інтересів – наявність в особи приватного інтересу у сфері, у якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Правопорушення, пов'язане з корупцією, – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом України «Про запобігання корупції» вимоги, заборони та обмеження, учинене особою, зазначеною в ч. 1 ст. 3 цього Закону, за яке передбачено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, зокрема зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, серед іншого ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Пряме підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, зокрема через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням.

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

Члени сім'ї – особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, зокрема повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою та піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), а також особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

1. Суб'єкти у сфері запобігання і протидії корупції та способи їх інформування

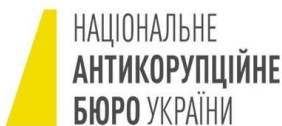
Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, яким викривач може повідомити про порушення Закону України «Про запобігання корупції»

Генеральна прокуратура України (01011, м. Київ, вул. Різницька, 13/15), телефон гарячої лінії: (044) 200 79 87; e-mail: korrupcia.cent@gp.gov.ua

Національна поліція України (01601, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, 10), телефони гарячої лінії: 0800 500 202, (044) 254 93 90; e-mail: upzkpl@police.gov.ua

Національне антикорупційне бюро України, НАБУ (03035, м. Київ, вул. Василя Сурикова, 3), телефон гарячої лінії: 0800 503 200; офіційний сайт: <https://nabu.gov.ua/>

Національне агентство з питань запобігання корупції, НАЗК (01103, м. Київ, б-р Дружби народів, 28), телефон гарячої лінії: (044) 200 06 91, факс: (044) 200 06 97; офіційний сайт: <https://nazk.gov.ua/>

Державне бюро розслідувань, ДБР (01032, м. Київ, вул. Симона Петлюри, 15), телефон: (044) 294 64 04; офіційний сайт: <https://dbr.gov.ua/>

Інші органи у сфері протидії корупції

Служба безпеки України, СБУ (01601, м. Київ, вул. Володимирська, 33), телефон гарячої лінії: 0800 501 482; e-mail: callcenter@ssu.gov.ua

Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України (01601, м. Київ, вул. Богомольця, 10), телефон: (044) 254 93 90; e-mail: anticor@mvs.gov.ua

З метою налагодження інформування про корупційні зв'язки в системі МВС України Управління запобігання корупції та проведення люстрації забезпечує розміщені на офіційному веб-сайті МВС України, веб-сайтах центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Міністром внутрішніх справ України, територіальних органах, закладах, установах і на підприємствах, що належать до сфери управління МВС України, а також на інформаційних стендах:

- роз'яснення інформації про порядок повідомлення фактів порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» працівниками органів та підрозділів МВС України (хто, коли та в який спосіб може надати повідомлення; щодо чого може бути надане повідомлення; правові підстави надання повідомлення; інформація про строки розгляду повідомлення);

- інформацію про спеціально уповноважені органи, до яких може звернутись викривач із відповідним повідомленням, із зазначенням номерів спеціальних телефонних ліній, адреси електронної пошти для звернення з відповідними повідомленнями, контактів особи, уповноваженої на розгляд таких повідомлень;

- алгоритм дій викривачів під час звернення у зв'язку з учиненням корупційних дій працівниками системи МВС України;

- умови конфіденційності інформування працівниками про факти підбурення їх до вчинення корупційного правопорушення або про вчинені іншими працівниками чи особами корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;
- перелік гарантованих прав на захист, включаючи конфіденційність та анонімність;
- результати, яких можна очікувати від розгляду повідомлення;
- статистика надання повідомлень і вирішення питань, пов'язаних із повідомленнями (кількість одержаних, розглянутих або відхилених повідомлень);
- питання, які найчастіше є предметом повідомлень.

Викривач може повідомити про вчинене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення в системі МВС України в такий спосіб:

- поштою;
- особисто під час прийому у визначені дні, який веде керівник чи визначена особа суб'єкта у сфері запобігання та протидії корупції;
- через веб-сайт МВС України;
- шляхом направлення відповідного повідомлення засобами поштового зв'язку на спеціалізовану електронну пошту (у тому числі анонімно) Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України **anticor@mvs.gov.ua**;
- за допомогою засобів телефонного зв'язку, наприклад, звернувшись за номером **(044) 254 93 90**.

У разі виявлення працівником Управління запобігання корупції та проведення люстрації МВС України ознак учинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень він повинен письмово доповісти керівництву вказаного управління з метою ініціювання проведення службових розслідувань і вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень.

2. Фактори, що сприяють учиненню корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень у системі МВС України

Факторами, що сприяють вчиненню корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, слід вважати явища, процеси, інші чинники, які здійснюють будь-який детермінуючий вплив на корупцію, зумовлюючи корупцію як явище та сприяють її конкретним проявам.

Учиненню корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень сприяють:

- безконтрольність з боку керівництва;
- розширення дискреційних повноважень;
- перевищення повноважень;
- перешкоджання здійсненню правосуддя;
- встановлення завищених вимог до фізичних та юридичних осіб;
- можливість використання прав фізичних та юридичних осіб залежно від інтересів державного органу;
- вибіркова зміна обсягу прав фізичних і юридичних осіб;
- надмірна свобода щодо підзаконного нормотворення;
- нечіткі лінгвістичні формулювання;
- наявність прогалин у правовому регулюванні;
- наявність правових колізій;
- існування декларативних положень;
- відсутність і неповнота адміністративних процедур;
- відсутність конкурсних (аукціонних) процедур;
- хибні цілі й пріоритети;
- порушення балансу інтересів;
- ухилення від установленої процедури;
- прийняття посадовою особою різних рішень відносно різних осіб в однакових ситуаціях;
- незвично довгі або короткі строки розгляду питання в типових ситуаціях;
- відсутність реакції на повідомлення про порушення;
- наявність осіб, які готові допомогти вирішити проблемне питання швидко, але за додаткову винагороду;
- пропонування посадовими особами сплатити певні додаткові послуги, які прямо не пов'язані зі встановленою процедурою;

– зловживання процедурами, передбаченими законодавством як виняток;

– необґрунтоване прийняття незвичних, нетипових непублічних рішень;

– невідповідність змісту обставин, викладених у документі, фактичним обставинам події;

– виникнення конфлікту інтересів;

– невідповідність стилю життя посадовця його доходам;

– поспішне прийняття сумнівного рішення, попри негативні висновки інших установ.

З'ясування факторів, які детермінують корупцію, є передумовою ефективної протидії їй. Це дає змогу визначити зумовленість такого соціального явища, як корупція. Розгляд вказаного питання є важливим ще й з огляду на те, що корупція є явищем, здатним самостійно розвиватися й самодетермінуватись у межах будь-якої системи, зокрема системи МВС України.

Викривач повинен повідомляти про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» як ідентифіковані корупційні ризики, зокрема щодо:

– використання службових повноважень чи свого становища (ст. 22);

– одержання подарунків (ст. 23, 24);

– сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 25);

– припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (ст. 26);

– спільної роботи близьких осіб (ст. 27);

– запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 28–36);

– поведінки осіб, додержання вимог закону та етичних норм поведінки (ст. 37, 38);

– пріоритету інтересів (ст. 39);

– політичної нейтральності (ст. 40);

– неупередженості (ст. 41);

– компетентності і ефективності (ст. 42);

– нерозголошення інформації (ст. 43);

- утримання від виконання незаконних рішень чи доручень (ст. 44);
- подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 45);
- додаткових заходів здійснення фінансового контролю (ст. 52);
- заборони на одержання пільг, послуг і майна органами державної влади та органами місцевого самоврядування (ст. 54);
- проведення спеціальної перевірки (ст. 56);
- прозорості та доступу до інформації (ст. 60);
- запобігання корупції в діяльності юридичної особи (ст. 61);
- обов’язкового затвердження антикорупційної програми юридичної особи (ст. 62).

Характерні ознаки корупційних діянь посадовця системи МВС України

Наявність у посадовця чи близьких осіб незадекларованих:

- нерухомого майна (квартири, земельної ділянки, об’єктів незавершеного будівництва тощо);
- цінного рухомого майна (транспортних засобів);
- цінних паперів;
- інших корпоративних прав;
- юридичних осіб, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб’єкт декларування або члени його сім’ї;
- нематеріальних активів;
- доходів, у тому числі подарунків;
- грошових активів;
- фінансових зобов’язань;
- видатків і правочинів посадовця;
- посад чи роботи за сумісництвом посадовця;
- членства посадовця в об’єднаннях (організаціях) та належності до їх органів).

Наявність у посадовця задекларованого майна або іншого об'єкта декларування, вартість яких може відрізнитися від достовірних даних на суму 100 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Встановлення невідповідності рівня життя посадовця задекларованим ним майну та доходам (постійне придбання предметів розкоші, ювелірних прикрас, коштовного одягу, взуття, товарів повсякденного попиту, проведення відпусток за кордоном на дорогих і престижних курортах, у дорогих туристичних поїздках).

Вимагання, прохання, одержання посадовцем безпосередньо або через інших осіб для себе чи близьких їм осіб подарунка від юридичних або фізичних осіб (у зв'язку зі здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування; якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи) подарунків, які не відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, а також подарунків, вартість яких перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а також подарунків, сукупна вартість яких, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, у якому прийнято подарунки, без подальшого письмового повідомлення про цей факт не пізніше одного робочого дня свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації.

Займання посадовцем іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової й творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Належність посадовця до правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової

ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Наявність у посадовця в прямому підпорядкуванні близьких йому осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким йому особам.

Можливі поведінкові ознаки корупційних діянь:

- ведення постійних телефонних розмов з питань, не пов'язаних з прямим виконанням посадових обов'язків, часте використання специфічних виразів;
- прагнення приховати від оточуючих зміст телефонних розмов (розмова пошепки, вихід із мобільним телефоном у коридор або на вулицю, використання виразів «це не телефонна розмова», «як домовилися» тощо);
- постійне звернення до інших посадових осіб та в різні управління (відділи) та інстанції з клопотаннями про вирішення особистих і службових питань інших осіб;
- систематичний прийом відвідувачів з особистих питань, прийом яких не належить до кола посадових обов'язків, а також прийняття від них дрібних подарунків;
- регулярне призначення будь-кому особистих зустрічей за межами службового кабінету, у метро, кафе, на вулиці тощо;
- відмова від призначення на іншу, навіть вищу посаду, але не пов'язану з розподілом фінансових і матеріальних коштів, вирішенням кадрових питань тощо.

Іншими ознаками можуть бути:

- прямі скарги на хабарництво, зловживання посадовими повноваженнями працівником системи МВС України, що надходять до різних органів й інстанцій;

– анонімні письмові й телефонні повідомлення (у тому числі за телефонами довіри) про хабарництво вказаної посадової особи;

– наявність у середовищі посадової особи постійних розмов і чуток про її хабарництво тощо.

Кожна з перелічених ознак має лише ймовірнісний, непрямий характер і не завжди може слугувати самостійною підставою для звинувачення працівника системи МВС України в корупції. Про ймовірність корумпованості можна стверджувати лише тоді, коли такої посадової особи одночасно стосуються не менше половини з перелічених ознак. Причому їхня дія повинна мати стійкий, тривалий (наприклад, ознаки спостерігаються протягом року) характер.

У додатку наведено перелік корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією, за які законом встановлено кримінальну/адміністративну відповідальність, визначено підслідність кримінальних правопорушень.

3. Правовий захист викривача

Особи, які сприяють запобіганню та протидії корупції, перебувають під захистом держави. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну цих осіб або їхніх близьких осіб (у зв'язку зі здійсненим повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції») правоохоронні органи можуть застосувати відносно них правові, організаційно-технічні та інші, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» заходи, спрямовані на захист від протиправних посягань.

Слід пам'ятати, що особа, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду, звільняється від кримінальної відповідальності за злочини, передбачені ст. 354, 368³, 368⁴, 369, 369² Кримінального кодексу України, якщо після пропозиції, обіцянки чи надання неправомірної вигоди вона (до отримання з інших джерел інформації про цей злочин

уповноваженим органом) добровільно заявила про те, що сталося, такому органу та активно сприяла розкриттю злочину, учиненого особою, яка одержала неправомірну вигоду або прийняла її пропозицію чи обіцянку (ч. 5 ст. 354 Кримінального кодексу України).

Гарантії захисту викривачів державою

Міжнародні гарантії та стандарти ООН

Стаття 33 «Захист осіб, які повідомляють інформацію» Конвенції ООН проти корупції передбачає, що кожна держава-учасниця розглядає можливість включення до своєї внутрішньої правової системи належних заходів для забезпечення захисту будь-яких осіб, які добросовісно й на обґрунтованих підставах повідомляють компетентним органам про будь-які факти, пов'язані зі злочинами, визнаними такими відповідно до цієї Конвенції, від будь-якого несправедливого поводження.

Гарантії захисту щодо анонімності та нерозголошення інформації про викривачів

Законом України «Про запобігання корупції» передбачено можливість повідомляти інформацію анонімно (ч. 5 ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції»). Інформація про викривача може бути розголошена лише за його згодою, крім випадків, встановлених Законом (абз. 2 ч. 3 ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції»).

Гарантії захисту за наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривачів

Якщо у зв'язку зі здійсненням повідомлення про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» існує загроза життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, або їх близьких осіб, правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть

участь у кримінальному судочинстві» (ч. 2 ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції»).

За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривача або його близьких осіб, у зв'язку зі здійсненням повідомленням про порушення вимог Закону, правоохоронні органи щодо них можуть застосувати правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені ст. 7 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», серед яких:

- особиста охорона, охорона житла і майна;
- видача спеціальних засобів індивідуального захисту й сповіщення про небезпеку;
- використання технічних засобів контролю та прослуховування телефонних й інших переговорів, візуальне спостереження;
- заміна документів і зміна зовнішності;
- зміна місця роботи або навчання, переселення в інше місце проживання;
- забезпечення конфіденційності відомостей про особу;
- закритий судовий розгляд;
- інші заходи безпеки.

Крім цього, слід урахувати, що, відповідно до ст. 2 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», право на забезпечення безпеки (за наявності відповідних підстав) мають:

- особа, яка заявила до правоохоронного органу про кримінальне правопорушення або в іншій формі брала участь чи сприяла виявленню, попередженню, припиненню або розкриттю кримінальних правопорушень;
- потерпілий та його представник у кримінальному провадженні;
- підозрюваний, обвинувачений, захисники і законні представники;
- цивільний позивач, цивільний відповідач та їх представники в справі про відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням;
- представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

- персонал органу пробації;
- свідок, експерт, спеціаліст, перекладач і понятий;
- члени сімей та близькі родичі зазначених вище осіб,

якщо шляхом погроз або інших протиправних дій щодо них робляться спроби вплинути на учасників кримінального судочинства.

Реалізація заходів безпеки покладається за підслідністю на органи Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, органи Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи.

Гарантії у сфері захисту трудових прав

Відносно особи, яка повідомила інформацію щодо порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», або члена її сім'ї у зв'язку зі здійсненням такого повідомлення не може бути вжито таких заходів:

- звільнення або примушення до звільнення;
- притягнення до дисциплінарної відповідальності;
- інші негативні заходи (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати) (абз. 1 ч. 3 ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції»).

Водночас у разі звільнення без законної підстави або незаконного переведення на іншу роботу у зв'язку з повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою працівник має бути поновлений на попередній роботі органом, який розглядає трудовий спір (ч. 1 ст. 235 Кодексу законів про працю України).

За наявності підстав для поновлення на роботі працівника, який був звільнений у зв'язку зі здійсненим ним або членом його сім'ї повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою, та за його відмови від такого поновлення орган, який розглядає трудовий спір, приймає рішення про виплату йому компенсації в розмірі шестимісячного середнього заробітку (ч. 4 ст. 235 Кодексу законів про працю України).

Гарантії захисту в адміністративному процесі

Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучене як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача в справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою (абз. 2 ч. 2 ст. 53 Кодексу адміністративного судочинства України).

Гарантії захисту в цивільному процесі

Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучене як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою (абз. 2 ч. 2 ст. 35 Цивільного процесуального кодексу України).

У справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою

обов'язок доказування правомірності прийнятих при цьому рішень, учинених дій покладається на відповідача (абз. 3 ч. 1 ст. 60 Цивільного процесуального кодексу України).

У разі розголошення під час повідомлення викривачем інформації з обмеженим доступом, відповідно до ст. 11 Закону України «Про доступ до публічної інформації», посадові та службові особи не підлягають юридичній відповідальності, попри порушення своїх обов'язків, за розголошення інформації про правопорушення або відомостей, що стосуються серйозної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, довіллю, якщо особа керувалася добрими намірами та мала обґрунтоване переконання, що інформація є достовірною, а також містить докази правопорушення або стосується істотної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, довіллю.

Повідомлення щодо порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» може бути здійснене викривачем без зазначення авторства (анонімно). Таке повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена в ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можна перевірити.

У повідомленні в довільній формі необхідно викласти всі відомі факти корупційного порушення. До нього можна долучати докази, якщо вони є фактами, що вказують на наявність корупційного правопорушення, можуть бути документами, що підтверджують витрачання коштів, а також посилення на журналістські розслідування в пресі, аудіо- чи відеозаписи, власні розслідування тощо. Також слід зазначати прохання чи вимоги. Якщо повідомлення не анонімне – зазначається прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, контактні дані викривача.

ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ВИКРИВАЧАМ:

– знайте свої права, не вчиняйте дій, за які можете стати співучасником злочину. Повідомляйте у відповідні органи про відомі правопорушення;

– для розуміння реальності корупційної загрози консьультуйтеся з відповідними фахівцями, наприклад з адвокатом. Не розголошуйте інформацію стороннім людям;

– у вас має бути обґрунтоване переконання в тому, що інформація, яку повідомляєте, є достовірною. Інакше Вам буде відмовлено в державному захисті;

– продумайте свою стратегію та наслідки викриття. Проаналізуйте: інформацію, яка може бути використати проти вас; інформацію та факти, які використаєте для переконання в достовірності свого повідомлення. Будьте готові виступати свідком у суді на стороні обвинувачення.

СПЕЦІАЛЬНІ ПОРАДИ ВИКРИВАЧАМ:

– не надсилайте інформацію з робочого та домашнього комп'ютера, а також з локальної сітки установи, де ви працюєте;

– переконайтеся, що комп'ютер, з якого ви надсилаєте інформацію, має оновлені антивірусні бази та програмне забезпечення, не заражений вірусами;

– для ретельнішого захисту використовуйте браузер Tor, шифрування електронних листів PGP та архівацію файлів зі встановленням на архів пароллю, який ви можете надіслати іншим каналом зв'язку. Перевірте використання захищеного з'єднання <https>;

– слідкуйте за тим, щоб вашу особу не могли встановити логічним шляхом (за стилем мови, характером інформації чи фактів тощо);

– якщо у вас є підстави вважати, що ваші комп'ютери чи технічні засоби можуть бути вилучені та вас можна буде пов'язати з анонімним викривачем, шифруйте важливі файли з моменту їх створення, наприклад у TrueCrypt;

– намагайтеся зберігати якомога менше копій листування;

– не повідомляйте стороннім особам про те, що ви збираєтесь бути або стали викривачем;

– ви можете надсилати інформацію, користуючись публічною відкритою Wi-Fi мережею, зважаючи на значну кількість таких мереж і важкодоступні для фільтрації обсяги трафіка, які передаються за допомогою них. Водночас пам'ятайте, що таку відкриту Wi-Fi мережу можна прослухати.

У разі надсилання інформації не з дому – залиште свій телефон увімкненим удома;

- переконайтеся, що за тим, як ви передаєте чи отримуєте інформацію, не слідкують камери відеоспостереження;

- врахуйте, що окремі документи можуть містити метадані (час, дату, географічне місто, зазначення автора документа тощо), які можуть вказати на вашу особу. Видаляйте їх власноруч або за допомогою спеціальних програм. Конвертуйте документи в PDF-формат;

- створення поштової скриньки на несправжнє ім'я є ненадійним засобом захисту Вашої справжньої особистості (кожен комп'ютер, під'єднаний до Інтернету, має IP-адресу, за якою можна знайти конкретне підключення до Інтернету, а потім і власне користувача; під час надсилання електронного листа ця IP-адреса надсилається також). Якщо Ви все ж хочете використовувати окрему анонімну адресу електронної пошти, переконайтеся, що ім'я, пароль та інші речі не вказують на вашу особу, її провайдер знаходиться за межами України, підтримує з'єднання https, дає змогу використовувати мережу TOR. Одним із таких провайдерів є hushmail. Пам'ятайте, що між серверами електронної пошти вона передається в незашифрованому вигляді. Відвідуючи сторінку з анонімною поштовою скринькою, не переходьте за лінками, не переходьте на вашу справжню скриньку чи соцмережі, не відкривайте додатки. Після завершення спілкування не використовуйте анонімну адресу поштової скриньки для інших цілей;

- не пропонуйте медіа та журналістам плату за публікацію інформації. Не звинувачуйте конкретних людей, якщо ви не маєте переконливих конкретних доказів. Пам'ятайте, що не всій інформації можна довіряти, особливо в мережі Інтернет;

- не вчиняйте незаконних дій з метою викриття осіб, яких підозрюєте в учиненні корупційних правопорушень.

4. Алгоритм дій посадових осіб апарату МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС України, у разі отримання інформації про виявлене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення

Перевірка інформації про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», які надходять від викривачів, здійснюється уповноваженими особами апарату МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС України, та уповноваженим підрозділом – Управлінням запобігання корупції та проведення люстрації МВС України (далі – Управління).

1. Повідомлення про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», які надходять від викривачів, мають бути обліковані в окремій системі реєстрації повідомлень для забезпечення їх єдиного обліку.

У разі отримання в апараті МВС України, закладах, установах, підприємствах, що належать до сфери управління цього Міністерства, повідомлень про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» телефонним зв'язком доцільно зафіксувати таку інформацію:

- ім'я, прізвище, контактну інформацію викривача (номер телефону, електронна адреса, рід занять, стать, вік). Якщо викривач хоче залишити анонімне повідомлення, за можливості спробувати отримати контактну інформацію для зворотного зв'язку;

- у чому полягає випадок корупції (отримати детальний опис випадку);

- зв'язок випадку корупції з електронним декларуванням, конфліктом інтересів, політичною корупцією, порушенням антикорупційних законів тощо;

- де, коли та в якому регіоні стався випадок (область, місце, організація);

- коли та яким чином викривач дізнався про цей випадок;

- чи знають інші особи про цей випадок (якщо так, то чи може заявник надати інформацію про таких осіб);

- чому, на думку викривача, цей випадок включає неправомірне або навіть злочинне діяння;

- чи траплялися такі випадки в минулому (якщо так, чи надавалося повідомлення про них раніше та які заходи було вжито у зв'язку з цим);

- чи було обіцяно або надано комусь перевагу в описаному випадку (якщо так, то хто й кому обіцяв чи надавав перевагу, що було обіцяно, чому та яким чином відповідним особам/організаціям обіцяли або надавали перевагу);

- чому викривач вирішив повідомити про цей випадок;

- чи надавалася інформація про зазначений вище випадок кудись іще (куди та кому);

- чи бажає викривач щось додати.

Отриману за допомогою засобів телефонного зв'язку інформацію записують. Вона підлягає обов'язковому прийняттю та реєстрації (п. 2.1 Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі МВС України, затвердженого наказом МВС України від 10 жовтня 2004 р. № 1177).

2. Зареєстровані повідомлення в порядку, передбаченому внутрішніми правилами діловодства, передають для первинного розгляду керівнику управління МВС, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління, або їх заступникам з метою визначення їх належності до компетенції апарату МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління.

Після надходження повідомлення не пізніше ніж у п'ятиденний термін має бути прийняте одне з таких рішень (п. 5.2 Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі МВС України, затвердженого наказом МВС України від 10 жовтня 2004 р. № 1177):

- прийняти до свого провадження;

- передати на вирішення до підпорядкованого закладу, установи, підприємства, що належать до сфери управління цього Міністерства;

- надіслати за належністю до іншого органу виконавчої влади, якщо порушені у зверненні питання не стосуються компетенції апарату МВС України, закладів, установ,

підприємств, що належать до сфери управління, про що одночасно повідомити автора;

- залишити без розгляду за наявності підстав, визначених у ст. 8 Закону України «Про звернення громадян» з урахування вимог ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції» (анонімне повідомлення про порушення вимог цього Закону підлягає розгляду, якщо наведена в ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені).

У разі прийняття до свого провадження необхідно призначити:

- службове розслідування (якщо наявні факти порушення вимог антикорупційного законодавства);

- перевірку.

3. Після первинного розгляду звернень громадян керівництвом Управління, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС, працівник підрозділу документального забезпечення (секретаріату, канцелярії):

- вносить до журналу або електронно-реєстраційної картки персонального комп'ютера резолюцію керівництва та встановлені терміни виконання доручень за зверненнями громадян;

- здійснює відправку звернень за належністю та відповідей – їх авторам;

- забезпечує оперативне доведення звернень громадян до виконавців.

Якщо у зверненні, яке надійшло до МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС, наявна інформація про кримінальні правопорушення, що вчинені або готуються, таке звернення невідкладно надсилають за належністю до відповідного органу досудового розслідування для реєстрації, проведення досудового розслідування та прийняття рішення згідно з вимогами кримінального процесуального законодавства.

Звернення громадян, одержані структурним підрозділом апарату МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС, обов'язково обліковують у журналі обліку звернень цього структурного підрозділу.

Облік звернень громадян у структурному підрозділі та доведення їх до безпосереднього виконавця здійснюють у день їх надходження (під підпис у журналі обліку).

4. Керівник Управління або закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС, чи їх заступник відповідно до їх повноважень, визначає спеціально уповноважену особу (або комісію), яка буде здійснювати безпосередньо перевірку повідомлення. Цій особі він надає відповідне доручення, а також встановлює терміни перевірки.

За потреби перевірку можуть здійснювати декілька осіб у складі комісії, причому одну з них (за потреби) призначають головою цієї комісії.

Відповідно до вимог ст. 20 Закону України «Про звернення громадян», звернення громадян розглядають і вирішують у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше 15 днів від дня їх отримання.

Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник Управління або його заступник встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляють особі, яка подала звернення. Загальний строк вирішення питань, порушених у зверненні, не має перевищувати 45 днів.

Якщо порушення Закону України «Про запобігання корупції» було виявлено працівниками Управління ініціативно, то за цим фактом службове розслідування має бути завершено протягом одного місяця з дня його призначення начальником. У разі необхідності за мотивованим рапортом (доповідною запискою) виконавця або голови комісії визначений строк може бути продовжено начальником, який призначив службове розслідування, або старшим прямим начальником, але не більш як на один місяць.

Порядок розгляду анонімного повідомлення

Строк перевірки анонімного звернення становить не більше 15 днів від дня отримання. Зазначений термін може подовжити керівник відповідного органу або його заступник до 30 днів від дня отримання, якщо у вказаний термін перевірити наявну в повідомленні інформацію неможливо.

5. Повноваження та порядок здійснення перевірки повідомлення спеціально уповноваженою керівником особою (комісією).

Під час проведення службової перевірки з метою забезпечення повного, усебічного й об'єктивного дослідження обставин подій, що стали підставою для призначення службового розслідування, спеціально уповноважена керівником особа (комісія) має право (розділ VI Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України, затвердженої наказом МВС України від 12 березня 2013 р. № 230³):

- виїжджати на місце вчинення дисциплінарного проступку, кримінального чи адміністративного правопорушення, іншої події, що стала підставою для призначення службового розслідування. Причому він не повинен перешкоджати здійсненню компетентними особами огляду місця події в межах кримінального процесуального чи адміністративного законодавства;

- викликати осіб, стосовно яких проводиться службове розслідування, а також інших працівників закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС, інших осіб (за їх згодою), які обізнані або пов'язані з обставинами, що стали підставою для призначення службового розслідування, й одержувати від них письмове або усні пояснення, а також документи, які стосуються службового розслідування;

- проводити одночасні опитування осіб, у поясненнях яких про обставини порушення є суттєві розбіжності. Одночасне опитування проводять за згодою опитуваних (про результати заходу складають довідку);

- здійснювати фіксацію технічними засобами за згодою особи, з якою проводиться бесіда, її усних пояснень. Така згода оформлюється в письмовому вигляді, підписується опитуваним та долучається до матеріалів службового розслідування;

- ознайомлюватися та вивчати в установленому порядку відповідні документи, що стосуються службового

³ У зв'язку з набранням чинності Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», вказаний наказ надалі буде узгоджено з його вимогами.

розслідування, у разі потреби – знімати з них копії та приєднувати до матеріалів службового розслідування;

- користуватися в установленому порядку обліками й інформаційними базами МВС України, ГУНП, УНП, ВЗО;

- залучати за потреби відповідних фахівців та отримувати від них консультації, пояснення, роз'яснення з питань, що можуть сприяти проведенню службового розслідування;

- отримувати та збирати, згідно із законодавством України, матеріали, що стосуються службового розслідування, у тому числі від інших органів державної влади й місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, за запитом начальника, який призначив службове розслідування, чи інших уповноважених осіб;

- за потреби провести значний обсяг дій звертатися з рапортом до начальника, який призначив службове розслідування, про продовження строку службового розслідування та/або додаткове залучення працівників з метою своєчасного його завершення;

- у разі проведення службового розслідування в складі комісії та незгоди з рішенням голови або інших членів комісії щодо встановлених фактів, визначення ступеня відповідальності винних або з інших принципових питань подавати мотивований рапорт (довідну записку) на ім'я начальника, який призначив службове розслідування, обґрунтувавши свою думку та пропозиції щодо результатів розслідування.

Голова комісії здійснює загальне керівництво діяльністю членів комісії, має право давати їм письмові або усні доручення в межах проведення службового розслідування, обов'язкові для виконання за наявності відповідної компетенції.

Обов'язки спеціально уповноваженої керівником особи (комісії):

- дотримуватися вимог законодавства під час проведення службового розслідування, уживати необхідних заходів щодо недопущення порушення прав і законних інтересів учасників службового розслідування;

- доповідати начальнику, який призначив службове розслідування, про виявлені порушення вимог нормативно-правових актів, а також інші недоліки. Встановлювати й

досліджувати причини та умови, що сприяли вчиненому дисциплінарному проступку, готувати пропозиції щодо їх усунення;

- у разі відмови опитуваної особи надати пояснення в обов'язковому порядку документально засвідчити таку відмову складанням акта. Акт засвідчується підписами не менше двох осіб, одна з яких обов'язково повинна бути виконавцем. У триденний строк з моменту складання в установленому порядку акт реєструють у канцелярії (секретаріаті) за місцем проходження служби виконавця, а в разі неможливості – в органі (підрозділі) внутрішніх справ, працівник якого допустив порушення, після чого вказаний документ додають до матеріалів службового розслідування;

- у разі відмови особи надати пояснення на підставі ст. 63 Конституції України цей факт документують шляхом проставлення нею підпису на бланку пояснення (без складання акта). Факт відмови від надання пояснень відображається у висновку, що складається за результатами проведеного службового розслідування;

- про встановлення під час проведення службового розслідування ознак кримінального чи адміністративного правопорушення негайно доповідають відповідному начальникові для вирішення питання про передачу матеріалів до компетентних органів для прийняття рішення згідно з вимогами законодавства;

- у разі виявлення в особи, службових приміщеннях, у службовому автотранспорті предметів, речей, лікарських препаратів тощо, обіг яких згідно із законодавством заборонено або обмежено, а також предметів і речей, які надалі можуть стати речовими доказами, інформувати про це компетентні органи для документування та подальшого збереження доказової бази, з одночасним повідомленням про це начальника, який призначив службове розслідування;

- у встановлений строк підготувати й подати на розгляд і затвердження начальнику, який призначив службове розслідування, висновок, підготовлений за його результатами;

- після затвердження висновку службового розслідування за письмово оформленим бажанням особи, стосовно якої проводилося службове розслідування, знайомити її із

затвердженням висновком службового розслідування, а також з окремими матеріалами, зібраними в процесі його проведення в частині, яка її стосується, з дотриманням вимог законодавства;

- за дорученням начальника, який призначив службове розслідування, інформувати зацікавлених осіб на їх вимогу про його результати;

- здійснювати контроль за реалізацією викладених у висновку службового розслідування пропозицій і розроблених за результатами службового розслідування заходів, періодично інформувати начальника про перебіг усунення недоліків, які виявлені службовим розслідуванням;

- урахувати, що виконавець (голова, члени комісії), який проводив службове розслідування, є відповідальним за повноту, усебічність та об'єктивність висновку службового розслідування. Він не має допускати розголошення інформації, яка стосується службового розслідування.

Права особи, стосовно якої здійснюють службове розслідування:

- отримувати інформацію про підстави проведення такого розслідування;

- брати участь у службовому розслідуванні, у тому числі давати усні чи письмові пояснення, робити заяви, в установленому порядку подавати документи, які мають значення для проведення службового розслідування;

- висловлювати письмові зауваження щодо об'єктивності й повноти проведення службового розслідування, дій або бездіяльності службової особи, яка його проводить;

- відмовлятися давати будь-які пояснення щодо себе, членів своєї сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначено законодавством України;

- за письмовим рапортом (заявою) ознайомлюватися з висновком службового розслідування, а також із матеріалами, зібраними в процесі його проведення, у частині, яка її стосується, крім випадків, визначених законодавством України;

- оскаржувати рішення, прийняте за результатами службового розслідування, у строки і в порядку, що визначені законодавством України;

- забороняється затверджувати висновок службового розслідування без отримання від особи письмового пояснення

або за відсутності акта про її відмову в наданні письмового пояснення. Небажання особи, відносно якої проводять службове розслідування, надавати пояснення не є перешкодою для затвердження висновку службового розслідування та накладення дисциплінарного стягнення.

Додаткові повноваження щодо здійснення спеціально уповноваженою особою (комісією) Управління перевірки повідомлення

Під час проведення перевірки керівник Управління за дорученням Міністра внутрішніх справ України має право проводити планові та позапланові перевірки апарату МВС України та центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ), їх територіальних органів, підприємств, установ і закладів, що належать до сфери їх управління, стосовно запобігання та виявлення корупції, здійснення люстрації.

Працівники Управління під час проведення перевірок і службових розслідувань мають право (з урахуванням установлених законодавством обмежень) на безперешкодний доступ до приміщень, територій, документів і матеріалів апарату МВС України, підприємств, установ та закладів, що належать до сфери управління МВС України, а також до приміщень, територій, документів і матеріалів ЦОВВ і підприємств, установ та закладів, що належать до сфери їх управління.

Під час проведення перевірки спеціально уповноважена особа Управління шляхом надання запиту за підписом керівника Управління або особи, яка його заміняє, має право отримувати:

– від структурних підрозділів апарату МВС, Національної поліції, Головного органу військового управління Національної гвардії України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державної міграційної служби України, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, інформацію та матеріали, необхідні для виконання покладених на Управління завдань, а за потреби – робити їхні копії та долучати до матеріалів службового розслідування, а також інформацію з обмеженим доступом або таку, що містить державну таємницю;

– від службових і посадових осіб апарату МВС України та ЦОБВ, їх територіальних органів, підприємств, установ і закладів, що належать до сфери їх управління, а також підприємств, установ та закладів, що належать до сфери управління МВС України, письмові пояснення з питань, які виникають під час проведення службових перевірок, а також щодо обставин, які можуть свідчити про порушення правил етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції», стосовно достовірності відомостей, зазначених у деклараціях про майно, доходи, витрати й зобов'язання фінансового характеру.

За погодженням з особою, яку опитують, може здійснюватися фіксація технічними засобами її усних пояснень. Така згода оформлюється в письмовому вигляді, підписується опитуваним і долучається до матеріалів службового розслідування.

Під час проведення перевірки керівник Управління за дорученням Міністра внутрішніх справ має право проводити планові та позапланові перевірки апарату МВС України та ЦОБВ, їх територіальних органів, підприємств, установ і закладів, що належать до сфери їх управління, у напрямках запобігання та виявлення корупції, а також проведення люстрації.

У межах здійснення перевірки повідомлення спеціально уповноваженою керівником особою (комісією), забороняється розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, наявну в повідомленні, а також будь-яку іншу інформацію, пов'язану з прийняттям і розглядом повідомлення, крім випадків, встановлених законом.

6. За результатами службової перевірки складають акт із висновком про підтвердження або спростування інформації, викладеної в повідомленні.

Такий висновок підписує спеціально уповноважена особа, яка здійснювала безпосередньо перевірку повідомлення, або голова та члени комісії (якщо було створено комісію). Цей документ затверджує начальник Управління. Із затвердженим висновком ознайомлюють особу, стосовно якої здійснювали перевірку.

За наявності у висновку службового розслідування відомостей, які підлягають під дію ст. 8 Закону України «Про державну таємницю», Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, затвердженого наказом Служби безпеки України від 12 серпня 2005 року № 440, або інших нормативно-правових актів у частині віднесення інформації до службової, такому висновку надають відповідний гриф секретності або гриф обмеження доступу.

7. У разі підтвердження за результатами службового розслідування (перевірки) інформації про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення посадові особи Управління, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС України, вживають заходів щодо:

- припинення виявленого правопорушення;
- усунення його наслідків;
- притягнення винних до дисциплінарної відповідальності;
- інформування спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в разі виявлення ознак кримінального або адміністративного правопорушення (органів прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції).

8. Посадові особи апарату МВС України, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС України, здійснюють контроль за вжиттям заходів щодо припинення корупційного правопорушення в органах та підрозділах, де його було виявлено.

Відповідно до ч. 5 ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції», у разі підтвердження зазначеної в анонімному повідомленні інформації про порушення вимог цього Закону керівник відповідного органу вживає заходів щодо припинення виявленого порушення, усунення його наслідків і притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності, а в разі виявлення ознак кримінального або адміністративного правопорушення – інформує спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, а також Управління.

Згідно з ч. 7 ст. 53 Закону України «Про запобігання корупції», посадові та службові особи в разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення

зобов'язані в межах своїх повноважень вжити заходів щодо його припинення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції, а також Управління.

9. Про результати розгляду звернення (повідомлення) має бути поінформовано його автора.

10. Упродовж проведення перевірки вживають заходів щодо захисту викривача, а також відносно інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

5. Відповідальність посадових осіб за неправдиві повідомлення про вчинене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення

Відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про звернення громадян

Посадові особи, які допустили порушення законодавства про звернення громадян, несуть цивільну, адміністративну чи дисциплінарну або кримінальну відповідальність, передбачену законодавством України.

У разі задоволення скарги апарат МВС України, заклади, установи, підприємства, що належать до сфери управління МВС України, або посадова особа, котрі прийняли неправомірне рішення відносно звернення громадянина, відшкодовують завдані йому матеріальні збитки, пов'язані з поданням і розглядом скарги, витрати на виїзд для розгляду скарги на вимогу відповідального органу та втрачений за цей час заробіток. Спори про стягнення витрат розглядаються в судовому порядку.

Подання громадянином звернення, яке містить наклеп, образи, дискредитує окремих громадян, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян та їх посадових осіб, керівників та інших посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, заклики до розпалювання національної, расової, релігійної ворожнечі й інших протиправних дій, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законодавством України.

Відповідальність за службову недбалість під час проведення службової перевірки

Посадові особи, які допустили порушення законодавства про проведення службової перевірки, несуть адміністративну чи кримінальну відповідальність, передбачену законодавством України.

Відповідальність за неправдиві повідомлення про вчинене корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення

Викривач має уважно ставитися до інформації, яку повідомляє, та пам'ятати, що він надає інформацію на власний розсуд і відповідальність. Викривач має бути обґрунтовано переконаний у тому, що інформація, яку він повідомляє, є достовірною. Інакше йому не буде надано державний захист, у тому числі якщо він не доклав зусиль, щоб перевірити достовірність інформації, маючи таку можливість. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину (у тому числі корупційного правопорушення), учинене викривачем, карається згідно з чинним законодавством України.

Важливим у цьому контексті є правильне тлумачення таких понять, як «обґрунтоване переконання» та «достовірність інформації». ***Достовірністю інформації*** вважають здатність інформації об'єктивно відображати процеси та явища, що відбуваються в навколишньому світі. Достовірною зазвичай є інформація, яка містить безпомилкові й істинні дані. Водночас для того, щоб особа підлягала захисту як викривач, принципово важливим є саме ***обґрунтоване переконання*** такої особи в тому, що надана інформація є достовірною. Так, навіть якщо інформація про вчинене корупційне правопорушення не підтвердилась, але особа була переконана в її достовірності, така особа підлягає захисту від наявного або можливого негативного впливу на неї у зв'язку з таким повідомленням.

Слід урахувати ***критерії обґрунтованості переконання*** особи в достовірності інформації про корупційне правопорушення, а саме:

– вжиття особою заходів з метою отримання доказів корупційного правопорушення, про яке повідомляється

(наприклад, направлення запитів, збирання документів, звуко-, відеозаписів, які засвідчують факти й обставини тощо);

– пріоритет публічного інтересу особи, яка повідомляє про порушення, над особистою образою.

Відповідно до ст. 383 Кримінального кодексу України, завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Ті самі дії, поєднані з обвинуваченням особи в тяжкому чи особливо тяжкому злочині або зі штучним створенням доказів обвинувачення, а також учинені з корисливих мотивів, караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Повідомлення про злочин може бути неправдивим, тобто не відповідати дійсності в повному обсязі або частково. Неправдиві відомості можуть стосуватися події злочину, особи, що нібито його вчинила. Дані можуть бути пов'язані з обвинуваченням у злочині, який дійсно відбувся, але був учинений не тією особою, яка обвинувачують. Ці відомості можуть полягати в неправдивому обвинуваченні особи в більш тяжкому злочині, неправильному висвітленні обставин учинення злочину (місця, часу, застосованих засобів тощо). Однак неправдивість повідомлення стосується лише фактичних обставин, а не їх юридичної оцінки.

Особа, яка повідомляє про корупцію (викривач), автоматично вступає в боротьбу з цим негативним явищем. Тому вона, щоб бути впевненою в кінцевому результаті такої боротьби, має право отримувати від органу, до якого подала заяву, повідомлення про наслідки розгляду заяв (ст. 15 Закону України «Про звернення громадян») або письмове чи усне повідомлення, за бажанням громадянина, про результати розгляду звернення викривача під час особистого прийому громадян (ст. 22 Закону України «Про звернення громадян»).

Додаток

Перелік корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних із корупцією, за які законом встановлено кримінальну/адміністративну відповідальність, визначення підслідності кримінальних правопорушень

Перелік корупційних правопорушень, за вчинення яких передбачено кримінальну відповідальність

Згідно з приміткою до ст. 45 Кримінального кодексу України, корупційними злочинами, учиненими шляхом зловживання службовим становищем, є злочини, передбачені:

– ст. 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем»;

– ст. 262 «Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем»;

– ст. 308 «Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем»;

– ст. 312 «Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем»;

– ст. 313 «Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням»;

– ст. 320 «Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів»;

– ст. 357 «Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження»;

– ст. 410 «Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та

спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем».

Згідно з приміткою до ст. 45 Кримінального кодексу України, корупційними вважаються також злочини, передбачені:

- ст. 210 «Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням»;

- ст. 354 «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації»;

- ст. 364 «Зловживання владою або службовим становищем»;

- ст. 364¹ «Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми»;

- ст. 365² «Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги»;

- ст. 368 «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою»;

- ст. 368² «Незаконне збагачення»;

- ст. 368³ «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми»;

- ст. 368⁴ «Підкуп особи, яка надає публічні послуги»;

- ст. 369 «Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі»;

- ст. 369² «Зловживання впливом».

Відповідно до ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України, встановлено таку підслідність щодо досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень:

 Національна поліція України – щодо злочинів, передбачених ст. 262, 308, 312, 313, 320, 357, 364¹, 365², 368³, 368⁴ Кримінального кодексу України.

 Національне антикорупційне бюро України – щодо злочинів, передбачених ст. 191, 210, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 368, 368²,

369, 369², 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з таких умов.

1) злочин учинено:

– Президентом України, повноваження якого припинено, народним депутатом України, Прем'єр-міністром України, членом Кабінету Міністрів України, першим заступником та заступником міністра, членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Головою Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Головою Фонду державного майна України, його першим заступником та заступником, членом Центральної виборчої комісії, Головою Національного банку України, його першим заступником та заступником, членом Ради Національного банку України, Секретарем Ради національної безпеки і оборони України, його першим заступником та заступником, Постійним Представником Президента України в АР Крим, його першим заступником та заступником, радником або помічником Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України;

– державним службовцем, посада якого належить до категорії «А»;

– депутатом Верховної Ради АР Крим, депутатом обласної ради, міської ради міст Києва та Севастополя, посадовою особою місцевого самоврядування, посаду якої віднесено до першої та другої категорій посад;

– суддею, суддею Конституційного Суду України, присяжним (під час виконання ним обов'язків у суді), Головою, заступником Голови, членом, інспектором Вищої ради правосуддя, Головою, заступником Голови, членом, інспектором Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

– прокурорами органів прокуратури, зазначеними в п. 1–4, 5–11 ч. 1 ст. 15 Закону України «Про прокуратуру»;

– особою вищого начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, вищого складу Національної поліції, посадовою особою митної служби, якій присвоєно спеціальне

звання державного радника податкової та митної справи III рангу і вище, посадовою особою органів державної податкової служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової та митної справи III рангу і вище;

– військовослужбовцем вищого офіцерського складу Збройних сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

– керівником суб'єкта великого підприємництва, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 %;

2) розмір предмета злочину або завданої ним шкоди в п'ятсот і більше разів перевищує розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленої законом на час вчинення злочину (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 %);

3) злочин, передбачений ст. 369, ч. 1 ст. 369² Кримінального кодексу України, учинено щодо службової особи, визначеної в ч. 4 ст. 18 Кримінального кодексу України або в п. 1 ч. 5 ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України.

Перелік пов'язаних із корупцією правопорушень, за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність

Відповідно до глави 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» Кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративна відповідальність передбачена за:

– порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172⁴);

– порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172⁵);

– порушення вимог фінансового контролю (ст. 172⁶);

– порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172⁷);

- незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (ст. 172⁸);
- невжиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172⁹).

Згідно зі ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення у справах про адміністративні правопорушення, що розглядаються органами, зазначеними в ст. 218–221 цього Кодексу, протоколи про правопорушення, передбачені ст. 172⁴–172⁹, мають право складати уповноважені на те посадові особи Національної поліції України та Національного агентства з питань запобігання корупції.

*Перелік пов'язаних із корупцією правопорушень,
за вчинення яких особу може бути притягнуто
до дисциплінарної відповідальності (не є вичерпним)*

1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (ст. 22 Закону України «Про запобігання корупції»).
2. Обмеження щодо одержання подарунка (ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції»).
3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 25 Закону України «Про запобігання корупції»).
4. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції»).
5. Обмеження спільної роботи близьких осіб (ст. 27 Закону України «Про запобігання корупції»).
6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції»).

Список використаних джерел

1. Transparency International : офіц. сайт. URL: <https://ti-ukraine.org>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. : у 2 т. / [О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Харків : Право, 2012. 768 с.
3. Барометри світової корупції. Результати загальнонаціонального дослідження 2013 р. URL: <https://ti-ukraine.org/news/barometr-svitovoi-koruptsii-ukraintsi-doroslishaiut-i-vchatsia-rozrakhovuvaty-lyshe-na-sebe>.
4. Безрутченко В. С. Причини та наслідки поширення корупції. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2010. № 23. С. 105–113.
5. Василичук В. І. Оперативно-розшукова профілактика злочинів у бюджетній сфері : навч. посіб. Київ : Заграй, 2012. 344 с.
6. Василичук В. І. Організація боротьби з хабарництвом: проблеми та шляхи їх вирішення. *Право і бізнес*. 2009. № 2. С. 58–64.
7. Організація та сучасні проблеми боротьби з корупцією та організованою злочинністю : навч. посіб. / [В. І. Василичук, М. М. Алексійчук, В. Р. Сливенко та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2014. 220 с.
8. Гвоздецький В. Д. Правові, економічні та духовні засади протидії корупції. *Міліція України*. 2011. № 3–4. С. 24–25.
9. Декларація ООН про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях : міжнар. док. від 16 груд. 1996 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_369.
10. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15 травня 2003 р. : міжнар. док., ратифікований Законом України «Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 жовт. 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 50. Ст. 498.
11. Конвенція Організації Об'єднаних націй проти корупції від 11 грудня 2003 р. : міжнар. док., ратифікований

Законом України «Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції» від 18 жовт. 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 50. Ст. 496.

12. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

13. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 р. : міжнар. док., ратифікований Законом України «Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 жовт. 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 50. Ст. 497.

14. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

15. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Голос України*. 2012. № 90–91.

16. Любченко Д. І., Никифорчук Д. Й., Ніколаюк С. І., Прокопович Г. В. Запобігання та викриття корупційних злочинів в органах виконавчої влади : монографія. Київ : Леся, 2010. 160 с.

17. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (додаток до резолюції 51/59 Генеральної Асамблеї ООН від 12 груд. 1996 р.) : міжнар. док. від 23 лип. 1996 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995>.

18. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>.

19. Про доступ до публічної : Закон України від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

20. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3782-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.

21. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

22. Про затвердження Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України :

наказ МВС України від 12 берез. 2013 р. № 230. *Офіційний вісник України*. 2013. № 30. Ст. 1043.

23. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС України від 10 жовт. 2004 р. № 1177. *Офіційний вісник України*. 2004. № 43. Ст. 2853.

24. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовт. 1996 р. № 393/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

25. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.

26. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудн. 2015 р. № 922-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n608>.

27. Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 берез. 2015 р. № 118. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/118-2015-п>.

28. Стан корупції в Україні. Порівняльний аналіз загальнонаціональних досліджень: 2007, 2009, 2011 та 2015. URL: https://kiis.com.ua/materials/pr/20161602_corruption/Corruption%20in%20Ukraine%202015%20UKR.pdf.

29. Хавронюк М. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». Київ : Атіка, 2011. 424 с.

30. Цивільна конвенція РЄ про боротьбу з корупцією від 4 листоп. 1999 р. : міжнар. док., ратифікований Законом України «Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією» від 16 берез. 2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 16. Ст. 266.

Навчальне видання

СТРІЛЬЦІВ Олександр Михайлович,
ФОДЧУК Анатолій Богданович,
МАРТИНЕНКО Володимир Олександрович та ін.

ПЕРЕВІРКА УПОВНОВАЖЕНИМИ
ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ МВС УКРАЇНИ
ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО
АБО ПОВ'ЯЗАНОГО З КОРУПЦІЄЮ
ПРАВОПОРУШЕННЯ

Методичні рекомендації

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої
продукції Дк № 4155 від 13.09.2011 р.

Підписано до друку 18.09.2018. Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Обл.-вид. арк. 3,0. Ум. друк. арк. 2,79.
Тираж 50 прим.
